

tillige omtales noget Tillæg i de aarlige Revenuer, ei at tale om en passende Erstatning for de Udgifter, der maatte anvendes for at realisere en sliq Overgang til Arvesæfte. Udvalgets Pluralitet skønner derhos efter de Acter, hvormed den har gjort sig bekendt, ikke rettere end, at denne Kongens Billie, at overdrage Fæsternes deres Steder til Arvesæfte mod saadant billigt Bederlag, overhovedet ikke i Tidens Løb er betragtet, som om den indskrænkede sig til de daværende Fæstere, og ikke tillige omfattede de følgende Fæstere, Tid efter anden, som disse maatte attraae Arvesæfte. Saadant blev vel, saavidt vi have kunnet bringe i Erfaring, ikke i sin Tid udtrykkelig bekjendtgjort Bønderne; men at det var Regjeringens Hensigt, maae vi, som meldt, antage, og fra denne Side betragtet troe vi, at den i det Landstthinget foreliggende Lovforslag fastsatte Fremgangsmaade for Overdragelse af Fæstestæderne til Selveiendom, der gaaer ud fra lignende Grundsaetninger for Bederlagets Bestemmelse, som de, der i hiiu ældre Tid vare fastsatte for Arvesæfteafgiftens Ansættelse, vel lader sig forsvare med Hensyn til de Steder, der henhøre under Kronens gamle Godser. Men videre kan Udvalgets Pluralitet ikke gaae.

De Godser, der sildigere bleve erhvervede ved at vare overtagne af Regjeringen for Gjæld, have i de historiske Kjendsgjerninger, der foreligge, ingensomhelst Udkomst til i den her omhandlede Henseende at behandles anderledes, end private Godser. De ere i en ældre Tid aldrig betragtede paa anden Maade; der var aldrig Tale om at overdrage Bønderne deres Steder i Arvesæfte; Godserne bleve folgte hvert for sig som samlet Gods, uden at der engang var Spørgsmaal om at tilbyde Bønderne Eiendom til deres Steder; og det var først i Aaret 1846, da der kun var et Par saadanne Godser tilbage, at de samme Regler for Hortarvesaetningen af Stæderne paa disse Godser, som af Stæderne paa de egentlige Domainer bleve gjorte anvendelige. Dette er nu emgang fæet, og vi staae derfor ogsaa fast paa den historiske Grundvold, naar vi formene, at Reglerne i det fgl. Rescript af 1ste Juli 1846 bør forblive gjældende for saadanne senere erhvervede Godser.

Det er en Betragtning af ikke liden Vægt i denne Sag, at, hvad Fæstebønderne vinde, det taber Statskassen, og det gaaer altsaa ud over Landets Skatydere, og vi tillægge denne Betragtning en saadan Indflydelse, at vi, hvor gjerne vi end see Selveiendoms Udbredelse, ikke kunne gaae udenfor hvad vi finde understøttet ved den fra gammel Tid bestaaende Retstilstand.

Udvalgets Fleertal henviser, hvad det gamle Krongods angaaer, til den da fungerende Finantsministers Ytringer ved nærværende Sags Behandling i Folkethinget — cfr. Folkethingstivenden Nr. 324, Spalte 5152. sq —, og tillade vi os navnlig at udhæve følgende Passus af hans Foredrag:

„Der er fra forskjellige Sider under den foregaaende Forhandling af denne Sag blevet udtalt, at dette Spørgsmaals Afgjørelse, paa hvilke Vilkaar Kronens Fæstebønder skulde kunne faae Selveiendom, ikke paa nogen Maade burde sammenblandes med eller præjudicere det almindelige Spørgsmaal om det private Fæstegods's Overgang til Selveiendom. Heri er jeg naturligviis aldeles enig, og jeg skal saameget mere vogte mig for at gaae ind paa det almindelige Spørgsmaal, som min Stilling i Ministeriet nu kun vil vare faa Dage. Men, naar det skal blive en alvorlig Overbeviisning i og udenfor denne Sal, at der virkelig Intet bliver præjudiceret for det almindelige Spørgsmaal ved den Afgjørelse, som nu tages om Afhændelsen af Kronens Fæstegods, saa mener jeg, at det ogsaa bør udvikles, at der er særegne virkelig retfærdiggjørende Grunde for at indrømme Kronens Fæstebønder saa store Begunstigelser, som der indrømmes dem i nærværende Forslag, og det saa meget mere, som denne Forestilling slet ikke sættes i Forbindelse med Spørgsmaalet om Fæstebaandets Afsløsning. Men ogsaa fra en anden Side har jeg holdt mig forpligtet til nærmere at oplyse hele Forholdet, at oplyse den billige Udkomst, som jeg troer, at Kronens Fæstebønder have til disse Begunstigelser, for navnlig at